

Секція 1. Національний та міжнародний досвід розвитку бухгалтерського обліку як науки

**Попко Я.О.,
V курс, ОА-141**

Науковий керівник:

д.е.н., професор Філіппова С.В.

*Одеський національний політехнічний університет
(м. Одеса)*

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА З ВИРОБНИЦТВА АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЕНЕРГІЇ В УМОВАХ ВПРОВАДЖЕННЯ “ЗЕЛЕНОГО” ТАРИФУ

Особливої актуальності набуває проблема впровадження в діяльність промислових підприємств досвіду використання енергоносіїв відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива. Це впливає на визначення цілей та завдань обліку основних засобів, які забезпечують виробництво енергії. Відповідно, високого ступеню актуальності набувають питання розробки і впровадження методично-практичних рекомендацій з питань обліку основних засобів підприємства з виробництва альтернативної енергії.

Аналіз напрацювання вітчизняних та зарубіжних учених із зазначеної проблеми показав, що дослідженням різних аспектів у сфері енергозбереження присвятили праці вітчизняні вчені: Балан О.С., Домбровський О.Г., Костін Ю.Д., Кулик М.М., Ущатовський К.В., Філіппова С.В., Юдін М.А.

Разом з тим, проблема обліку основних засобів підприємства з виробництва альтернативної енергії досі не вирішена.

Передумови реалізації проекту з виробництва АЕ із застосуванням надбавки до «зеленого» тарифу характеризуються наявними умовами господарювання на ринку електроенергетики та готовністю суб'єктів господарювання до сталої безперебійної діяльності в них. Об'єктивними чинниками, що обмежують зацікавленість бізнесу до реалізації подібних проектів є: унікальний економіко-соціальний статус виробника і постачальника електроенергії, конкуренція із енергопостачальником – природним монополістом та необхідність узгодження технічних характеристик проекту із ним, потреба у значних фінансових ресурсах, високий ступінь впливу на навколишнє середовище. З іншого боку, розвиток АЕ є пріоритетним напрямком розвитку економіки і дозволить мінімізувати витрати на закупівлю електроенергії, а у разі виробництва надлишкової енергії оптовий ринок електроенергії (ОРЕ) обов'язково її викупає на умовах «зеленого» тарифу.

Ринок електроенергетики України є складовою Об'єднаної енергетичної системи України (ОЕС) і суб'єкт господарювання, який генерує сонячну енергію також є її частиною і як виробник, і як постачальник електроенергії. Питання державного регулювання шляхом ліцензування діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг; формування цінової і

тарифної політики; державного контролю та застосування заходів впливу належать до компетенції Національної комісії що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП) [1].

Адаптація обліку основних засобів підприємств з виробництва альтернативної енергії під вимоги чинного законодавства з питань альтернативної енергетики та контроль частки вітчизняного обладнання із урахуванням його зносу в режимі реального часу дозволяє отримати надбавку до «зеленого» тарифу і суттєво скоротити період окупності проекту. Відтак, враховуючи результати попереднього дослідження вдосконаленню підлягає Облікова політика підприємства в частині організації і ведення обліку основних засобів, задіяних у генерації і передачі АЕ, нарахування зносу на них, документального оформлення їх надходження, руху і вибуття (табл. 1).

Вивчення особливостей обліку об'єктів АДЕ показало, що класифікація рахунків бухгалтерського обліку не передбачає ідентифікації країни походження обладнання, типу енергетичного обладнання, а відтак не зможе забезпечити контрольованість умов отримання прав користування «зеленим» тарифом.

Таблиця 1

Елементи облікової політики, в частині обліку основних засобів з генерації альтернативної енергії

Елементи облікової політики	Опис
1. Розробка типових форм обліку руху основних засобів, які беруть участь у виробництві електроенергії	Документ дозволить розділяти облік обладнання українського виробника та іноземного, буде відображати вид обладнання та тип обладнання (приведено на прикладі форми ОЗ-1)
2. Порядок надходження ОЗ	Під час надходження основних засобів усі витрати на їх придбання, які включаються до їх первісної вартості, акумулюємо на рахунку 15.2 «Капітальні інвестиції (СЕС)».
3. Класифікація основних засобів для цілей управлінського обліку	Класифікація основних засобів: – генеруюче – перетворююче – допоміжне
4. Використання рахунків бухгалтерського обліку	Обладнання для виробництва електроенергії буде обліковуватися на рахунку 104 «Машини та обладнання» та 103 «Будівлі та споруди».
5. Введення аналітичних рахунків обліку основних засобів з виробництва альтернативної енергії	Пропонується використовувати наступні аналітичні р 104.2.1 Обладнання українського виробництва: 1. 104.2.1.1 Генеруюче 2. 104.2.1.2 Перетворююче 3. 104.2.1.3 Допоміжне 104.2.1 Обладнання іноземного виробництва: 1.104.2.2.1 Генеруюче 2. 104.2.2.2 Перетворююче 3. 104.2.2.3 Допоміжне Для субрахунку 103 «Будівлі та споруди» – аналогічно.

Секція 1. Національний та міжнародний досвід розвитку бухгалтерського обліку як науки

Продовження табл. 1

1	2
6. Створення резервного амортизаційного фонду	Для безперервного виробництва необхідно вчасно проводити ремонт
7. Визначення оптимального методу нарахування амортизації	Для 3 групи рекомендується застосовувати прямолінійний метод нарахування амортизації, а для 4 – метод прискореного зменшення залишкової вартості. Це обумовлено тим, що терміни корисного використання фотомодулів значно нижчий

Завдання бухгалтерського обліку основних засобів СЕС полягають у:

- документальному підтвердженні української складової у переліку виробничого обладнання проекту АЕ;
- достовірному визначенні вартості основних засобів;
- контролі за наявністю і збереженням основних засобів з моменту придбання і до вибуття із господарства;
- правильному і своєчасному нарахуванні амортизації;
- контролі за правильністю та ефективним використанням коштів на реконструкцію, модернізацію відповідно до наявних джерел фінансування;
- контролі за ефективним використанням основних засобів залежно від їх потужності.

На сьогоднішній день умови реалізації проекту є сприятливими тільки за умови орієнтованості керівництва підприємств на його завершення; корегування облікової системи підприємства під потреби проекту.

Форма ОЗ-1 доповнена інформацією: «Країна-виробник», «Тип обладнання» та «Призначення обладнання» [4]. Обладнання для генерації електроенергії обліковується на рахунках 103 «Будівлі та споруди» та 104 «Машини та обладнання». Аналітичні рахунки групують обладнання в розрізі країни виробника (українського або іноземного походження) та виду обладнання (генеруюче, перетворююче, допоміжне).

У роботі надані рекомендації щодо формування концептуальних засад обліку основних засобів підприємств з виробництва альтернативної енергії в умовах впровадження «зеленого» тарифу. Зокрема, надані рекомендації щодо розширення аналітичних рахунків обліку надходження капітальних інвестицій; основних засобів в розрізі проекту АЕ. Очікується, що удосконалення дозволить контролювати українську складову виробничого обладнання та його стан.

Список використаних джерел

1. Звіт про результати діяльності Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, у 2017 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nerc.gov.ua/data/filearch/Catalog3/Richnyi_zvit_NKREKP_2017.pdf.

XVI Всеукраїнська студентська наукова конференція «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту : теорія, методологія, організація»

2. Балан О.С. Динаміка розвитку підприємств-виробників альтернативної енергії в Україні / О.С. Балан, Я.О. Попко // Економічний журнал Одеського політехнічного університету. – 2018. – № 1 (3). – С. 90-98. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/ejoru/2018/No1/90.pdf>.

3. Балан О.С. Удосконалення обліку основних засобів на підприємствах, що використовують альтернативні джерела електричної енергії / Балан О.С., Качанова Н.С., Попко Я.О. Обліково-аналітичне забезпечення інноваційної трансформації економіки України: матеріали XII Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 31 травня-1 червня 2018 р.). С. 21-24.

4. Balan O. S. Ways of improving the accounting of fixed assets at enterprises using alternative sources of energy / O. S. Balan, N. S. Kachanova, Ya. O. Popko // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2018. – №2(36). – С. 17-24. – Режим доступу до журн.: <https://economics.opu.ua/files/archive/2018/No2/17.pdf>.